

Prameny a literatura

Archivní prameny

Archiv Biskupství litoměřického

- Konzistorní korespondence
- Sbírka farních kronik

Archiv der Evangelischen Kirche A. B. und H. B. in Österreich Wien

- Altbestand Böhmen, Mähren und Schlesien

Archiv des Evangelisch-lutherischen Pfarramts zu Hinterhermsdorf

- sborový archiv: aktový materiál k evangelíkům v Zadních Doubicích

Archiv města Ústí nad Labem

- Farní úřad Libouchec

Bayerisches Hauptstaatsarchiv München

- Sudetendeutsches Archiv, Archiv der Johannes-Mathesius-Gesellschaft

Církev československá husitská, Česká Kamenice

- sborový archiv: kronika

Českobratrská církev evangelická, farní úřad Děčín

- sborový archiv: korespondence

Českobratrská církev evangelická, farní úřad Rumburk

- sborový archiv: úřední knihy a strojepis Richter, Rudolf: *Aus der Geschichte der deutschen evangelischen Kirchengemeinde Rumburg in Böhmen*, Rumburg 1937

Českobratrská církev evangelická, farní úřad Rumburk, kazatelská stanice Česká Kamenice

- sborový archiv: rukopis Běťák, Miloslav: *Kronika sboru 1518–1958*

Evangelisches Zentralarchiv in Berlin

- 1: Vorgängereinrichtungen der Evangelische Kirche in Deutschland
- 200/1: Gustav-Adolf-Werk (bis 1945)
- 200/2: Gustav-Adolf-Werk, Zentrale Leipzig (1945–1992)

Národní archiv

- Evangelická vrchní církevní rada, Vídeň
- Německá evangelická církev v Čechách, na Moravě a ve Slezsku

Österreichisches Staatsarchiv

- Allgemeines Verwaltungsarchiv: Alter und Neuer Kultus

Oblastní muzeum v Děčíně a jeho pobočky v Rumburku a Varnsdorfu

- sbírkové předměty
- knihovna

Státní oblastní archiv v Litoměřicích

- Krajský úřad Litoměřice I
- Sbírka duplikátů matrik Libereckého a Ústeckého kraje
- Sbírka matrik Severočeského kraje
- Úřad vládního prezidenta Ústí nad Labem

Státní oblastní archiv v Litoměřicích – Státní okresní archiv Česká Lípa

- Farní úřad Brenná

Státní oblastní archiv v Litoměřicích – Státní okresní archiv Děčín

- Archiv města Česká Kamenice
- Archiv města Podmokly
- Archiv města Rumburk
- Archiv obce Růžová
- Děkaný úřad Česká Kamenice
- Evangelická lutherská obec královských saských úředníků Podmokly
- Evangelická obec Varnsdorf
- Evangelická obecná škola Podmokly
- Evangelická soukromá obecná škola Rumburk
- Evangelický svaz hájení zájmů německých protestantů Rumburk
- Evangelický svaz pro zachování německých protestantských zájmů Podmokly-Děčín
- Evangelický svaz Rumburk
- Farní sbor německé evangelické církve Podmokly
- Farní úřad evangelické církve Rumburk
- Farní úřad evangelické církve Růžová
- Farní úřad Jetřichovice
- Farní úřad Markvartice
- Farní úřad Růžová
- Filiální sbor německé evangelické církve Česká Kamenice
- Heimatverband Kreis Tetschen-Bodenbach e. V., Nördlingen
- Městské muzeum Podmokly
- Místní národní výbor Růžová
- Neder Emil
- Okresní národní výbor Děčín

- Okresní úřad Děčín
- Queisser Franz
- Sbírka fotografií, pohlednic a filmových záznamů Děčín

Státní oblastní archiv v Litoměřicích – Státní okresní archiv Děčín, pracoviště Podmokly

- Rodinný archiv Thun-Hohensteinů, Klášterec nad Ohří
- Velkostatek Bynovec
- Velkostatek Česká Kamenice
- Velkostatek Děčín
- Velkostatek Lipová
- Velkostatek Šluknov

Státní oblastní archiv v Litoměřicích – Státní okresní archiv Most

- Riecken Heinrich C. A.

Unitätsarchiv der Evangelischen Brüder-Unität, Herrnhut

- Nachlass Conrad August Beck

Ústřední archiv Českobratrské církve evangelické

- Synodní rada ČCE

Výpovědi pamětníků

Korespondence s Inge Methfessel z roku 2006.

Ústní sdělení Františky Markové z 14. 3. 2005.

Periodika

Abwehr

Amtsblatt der Deutschen Evangelischen Kirchenleitung für Böhmen, Mähren und Schlesien (od roku 1940 jako *Amtsblatt der Deutschen Evangelischen Kirche im Sudetenland und in Böhmen und Mähren*)

Aus heimatlichen Bergen

Böhmisch-Kamnitzer Anzeiger

Böhmisch-Kamnitzer Wochenblatt

Böhmisch-Kamnitzer Zeitung

Catalogus universi cleri dioecesis Litomericensis

Děčínský deník

Deutscher Evangelischer Volkskalender für Böhmen, Mähren und Schlesien

Deutscher Evangelischer Volkskalender für Österreich

Deutscher Glaube

Evangelische Kirchen-Zeitung für Oesterreich

Evangelischer Gemeindebote für Bodenbach-Tetschen und Umgebung

Evangelický církevník

Glaube und Heimat

Leitmeritzer Bote

Nordböhmisches Gebirgsbote

Nordböhmisches Tagblatt

Prager Kirchenbote. Nachrichten aus der deutschen evangelischen Gemeinde Prag

Rumburger Tagblatt

Rumburger Zeitung

Sudetendeutsche Tageszeitung

Tetschen-Bodenbacher Zeitung

Tetschner Anzeiger

Trei da Hejmt

Warnsdorfer Bote. Illustrierter deutscher Hauskalender

Schematismy a legislativní normy

Císařský patent ze dne 8. dubna 1861, Zřízení evangelické církve ze dne 9. prosince 1891 ve znění platném od vyhlášení změn Nejvyšším rozhodnutím ze dne 11. července 1913 zeměpanský potvrzených, a jiné, Vídeň 1913.

Sbírka obecných nařízení církevních cíl. kr. evanj. vrchní církevní rady augšp. a helv. vyznání.

Schematismus der evangelischen Kirche Augsb. und Helvet. Bekenntnisses in den im österr.

Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern, Wien 1875.

Schematismus der Evangelischen Kirche Augsburgischen und Helvetischen Bekenntnisses in Österreich 1913, Wien 1913.

Schematismus evangelické církve augšp. a helv. vyznání v království a zemích na říšské radě zastoupených 1886, Vídeň 1887.

Špaček, Václav (ed.): Zákony a nařízení o věcech školských, výnosy konsistorní, jakož i rozhodnutí školních úřadů ve zvláštních případech, Praha 1901.

Verfassung der Deutschen Evangelischen Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien, Gablonz a. N. 1924.

Verordnung über baurechtliche Vorschriften vom 15. Oktober 1939, in: Verordnungsblatt für den Reichsgau Sudetenland 1939, s. 610–614.

Verordnung über die Einführung der 31. Anordnung, betreffend Bauverbot in den besetzten Gebieten Kärntners und Krains, in: Verordnungs- und Amtsblatt des Chefs der Zivilverwaltung in den besetzten Gebieten Kärntners und Krains 1943, s. 9.

Vládní nařízení ze dne 30. dubna 1943, č. 118/1943 Sb. z. a n.

Zákon č. 131/1948 Sb. z. a n.

Internetové zdroje

Databáze NPÚ Databáze NPÚ Památkový katalog, <https://www.pamatkovykatalog.cz>.

Evangelisch in Vöcklabruck, <https://www.evangel-voecklabruck.at>.

Evangelische Petrus-Kirchengemeinde, Kassel, <https://petrus-kirchengemeinde-kassel.de>.

Freunde Sprendlingens, Verein für Heimatkunde e. V., <http://www.freunde-sprendlingens.de>.

Johannes Matthesius Gesellschaft, Evangelische Sudetendeutsche e. V., <https://www.mathesius.org>.

Katastr nemovitostí ČR, <https://www.cuzk.cz>.

Liberec : Reichenberg. Architektura na severu Čech, <https://liberec-reichenberg.net>.

Pfarrerbuch Sachsen, <https://pfarrerbuch.de/sachsen>.

Literatura

25. Kirchbau-Fest der Deutschen Evangelischen Pfarrgemeinde Graslitz am 26. und 27. Mai 1937, Graslitz [1937].
- Adlof, Alois: *Nástin dějin svobodných církví křesťanských zvláště pak Svobodné reformované církve české*, Praha 1905.
- Ahne, Klaus: Dějiny spolku Heimatverband Kreis Tetschen-Bodenbach e. V., *Děčínské vlastivědné zprávy* 27, č. 2 (2017), s. 10–16.
- Ahne, Klaus: Die Geschichte des Heimatverbandes Kreis Tetschen-Bodenbach e. V., *Třetí da Hejmt* 68, č. 3 (2015), s. 1–3.
- Ahne, Klaus: Exodus evangelického bratrského sboru z Děčína v roce 1945, *Děčínské vlastivědné zprávy* 24, č. 2 (2014), s. 93–98.
- Ahner, Max: *Die evangelische Bewegung in Böhmen*, s. 1. [cca 1900].
- Alberti, Karl: *Das Evangelium im Ascher Lande. Kurzgefasste Geschichte der ev. Kirchengemeinde in Asch*, Asch 1930.
- Altová, Blanka: Architektura evangelických kostelů a modliteben, in: Zdeněk R. Nešpor: *Encyklopedie moderních evangelických (a starokatolických) kostelů Čech, Moravy a Slezska*, Praha 2009, s. 32–54.
- Altová, Blanka: Možnosti studia evangelické sakrální architektury, *Lidé města / Urban People* 11 (2009), s. 493–552.
- Anschiringer, Anton: *Album der Industrie des Reichenbecher Handelskammer-Bezirks*, Bd. 1, Reichenberg 1858.
- Arper, Karl – Zillesen, Alfred: *Evangelisches Kirchenbuch*, Dritter Band: *Die Handlungen*, Göttingen 1929.
- Balcar, Lubomír et al.: *Církev v proměnách času. Sborník k 50. výročí spojení českobratrské církve evangelické*, Praha 1969.
- Barth, Karl: *Uvedení do evangelické teologie*, Praha 1988.
- Barth, Karl-Heinz: *Gotthilf Ludwig Möckel (1838–1915). Ein Beitrag zur Geschichte der deutschen Architektur der 2. Hälfte des 19. Jahrhunderts*, Berlin 2001.
- Bartušek, Jan – Pojsl, Miloslav: *Olomouc. Evangelické kostely*, Velehrad 2006.
- Barus, Martin – Hrubý, Marcel – Zeman, Václav: *Kostel sv. Petra a Pavla v Růžové (1712–2012)*, Růžová [2013].
- Barus, Martin – Zeman, Václav: *Kostel sv. Martina v Markvarticích na Děčínsku*, Markvartice 2017.
- Bauer, Carl Julius: *Das Evangelium in und um Pilsen*, JGGPÖ 23–24 (1902–1903).
- Bauer, Carl Julius: *Das Evangelium in und um Pilsen. Kurze Geschichte der evangelischen Gemeinde Pilsen-Budweis*, Wien 1903.
- Bautz, Friedrich Wilhelm: *Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon*, Bd. 1, Hamm 1990.
- Beck, Conrad August: Geschichte der Entstehung der evangelischen Filialgemeinde A. C. in Rosendorf, *Der Brüderbote* 1871, s. 113–151, 177–221, 230–255.
- Beck, Conrad August: *Geschichte der Entstehung der evangelischen Filialgemeinde A. C. in Rosendorf*, Herrnhut 1871.
- Beck, Conrad August: Geschichte der evangelisch-lutherischen Gemeinde Rosendorf in Böhmen, *Der Pilger aus Sachsen* 35–36 (1869–1870).

- Beck, Christoph Theodor (ed.): *Rosendorf – Erweckung und Widerstand in der Böhmisches Schweiz. Conrad August Becks Korrespondenz 1864–1876*, Herrnhut 2021.
- Bednář, František: *Snahy o řešení sociální otázky v novodobém protestantismu. Sociální zásady a podniky církví*, Praha 1923.
- Bělina, Pavel – Kaše, Jiří – Mikulec, Jiří – Veselá, Irena – Vlnas, Vít: *Velké dějiny zemí Koruny české*, IX. 1683–1740, Praha – Litomyšl 2011.
- Belisová, Natalie: Místa jinak zvláštní v Českém Švýcarsku, in: *Minulosti Českého Švýcarska VII. Sborník příspěvků ze semináře 2011*, ed. Natalie Belisová, Krásná Lípá 2012, s. 5–59.
- Belisová, Natalie – Patzelt, Zdeněk – Sojka, Václav: *Lidové památky Českého Švýcarska*, Krásná Lípá 2006.
- Beran, Václav – Houfek, Václav – Okurka, Tomáš: *Dolní Poustevna, Dolní Poustevna – Ústí nad Labem* 2008.
- Bericht an die auf den 19. Oktober 1913 einberufene neunte Generalsynode...*, Wien 1913.
- Bericht an die auf den 20. Oktober 1901 einberufene siebente General-Synode...*, Wien 1901.
- Bericht des k. k. evangelischen Oberkirchenrathes augsburgischer und helvetischer Confession an die auf den 7. Juni 1871 einberufene zweite General-Synode des einen und des anderen Bekenntnisses*, Wien 1871.
- Bericht über den Vierten Kirchentag der Deutschen Evangelischen Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien, abgehalten in der Zeit vom 23. bis 26. April 1933 zu Gablonz a. d. Neise, Troppau s. d.*
- Besier, Gerhard: *Die Kirchen und das Dritte Reich*, Band 3: *Spaltungen und Abwehrkämpfe 1934–1937*, München 2021.
- Betz, Hans Dieter (ed.): *Religion in Geschichte und Gegenwart. Handwörterbuch für Theologie und Religionswissenschaft*, Bd. 4, I–K, Tübingen 2001.
- Bílek, Ivan (ed.): *Česká Kamenice*, Česká Lípá 2002.
- Bílek, Ivan (ed.): *Varnsdorf, město průmyslu a zahrad*, Varnsdorf 2003.
- Bleckmann: *Evangelisten-Fahrten durch Nordböhmerland. Ein Beitrag zum Verständnis und Wachstum der Los von Rom-Bewegung*, Barmen 1900.
- Boháč, Antonín: *Organisace evangelických církví v českých zemích. Memorandum synodní rady Českobratrské církve evangelické*, Praha 1946.
- Boris Böhm: „Mein Haus soll ein Friedenstempel für Angefochtene sein und ein Prellstein für die Christusfeinde.“ Der Pirnaer Pfarrer und Studienrat Walter Plotz (1877–1944), *Pirnaer Hefte* č. 6 (2006), s. 147–169.
- Bolom, Sixtus: Předcházející – spojení? Písmák proti pastorovi v počátcích tolerančních sborů na Vysočině, in: *Po vzoru Berojských. Život i víra českých a moravských evangeliků v předtoleranční a toleranční době*, ed. Ondřej Macek, Praha 2008, s. 362–386.
- Bolom-Kotari, Sixtus et al.: *Zrození z osvícenských reforem. Toleranční kazatelé z Uher v procesu formování české společnosti (1781–1870)*, Praha 2022.
- Bönhoff, O.: Die kirchliche und politische Verhältnisse des böhmischen Niederlandes im Laufe der Zeiten, *Mitteilungen des Vereins für Heimatkunde des Jeschken-Isergaues* 14 (1920), s. 33–46, 84–98, 113–126.
- Bonhoffer, Dietrich: *Na cestě k svobodě (Listy z vězení)*, Praha 1991.
- Bonhoffer, Dietrich: *Následování. Výklad Kázání na hoře*, Praha 1962.
- Botzet, Christiane: Ministeramt, Sondergewalten und Privatwirtschaft. Der Generalbevollmächtigte für die Regelung der Bauwirtschaft, in: *Hitlers Kommissäre. Sondergewalten in der nationalsozialistischen Diktatur*, ed. Rüdiger Hachtmann – Winfried Süß, Göttingen 2006, s. 115–137.
- Brandes, Detlef: *Sudetští Němci v krizovém roce 1938*, Praha 2012.
- Braun, Hannelore – Grünziger, Gertraud: *Personenlexikon zum deutschen Protestantismus 1919–1949*, Göttingen 2006.
- Bräunlich, Paul: *Die österreichische Los von Rom-Bewegung*, München 1899.

Bräunlich, Paul: *Los von Rom-Kämpfe im Böhmerland*. III. *Wie die heutige romfreien Kirchen in Böhmen entstanden*, München 1904.

Bräunlich, Paul: *Was die Los von Rom-Bewegung in Böhmen erlitt und erkämpfte*. I. *Zwei entscheidende Jahre (1898 und 1899)*, München 1906.

Brejchová-Steinová, Nataša: *Žánštná ítem zjančená léta na Děčínsku*, Děčín 2001.

Brünnich, Christian Christoph: *Abschieds-Predigt gehalten am 27. März 1870 in der Kirche der evangelischen Gemeinde A. C. zu Rumburg*, Rumburg 1870.

Břečková, Jana: *Starokatolický kostel v Krásné Lípě, Děčínské vlastivědné zprávy* 14, č. 3 (2004), s. 46–53.

Burian, Ilja – Melmuk, Jiří – Melmuková-Šašecí, Eva (ed.): *Evangelici v rané toleranční době v Čechách a na Moravě*, 1.–8. díl, Praha 1995.

Burian, Michal: *Sudetoněmecké nacionalistické tělovýchovné organizace a československý stát v letech 1918–1938*, Praha 2012.

Catalano, Alessandro: *Žápas o svědomí. Kardinál Arnošt Vojtěch z Harrachu (1598–1667) a protireformace v Čechách*, Praha 2008.

Cinec, František: *K náboženské otázce v prvních letech naší samostatnosti 1918–1925*, Olomouc 1926.

Creutz, Konrad: *Engelkirche Hinterhermsdorf*, Jena 1991.

Čáňová, Eliška: *Rekatolizace severních Čech*, in: *Sborník příspěvků k době poddanského povstání r. 1680 v severních Čechách*, ed. Marie Vojtíšková, Česká Lípa 1980, s. 9–42.

Čapek, Jan Blahoslav: *Československá literatura toleranční 1781–1861*, díl 1–2, Praha 1933.

Čapek, Petr: *Československá církev evangelická v Děčíně, Děčínské vlastivědné zprávy* 26, č. 1 (2006), s. 78–79.

Čornejová, Ivana – Kaše, Jiří – Mikulec, Jiří – Vlnas, Vít: *Velké dějiny zemí Koruny české, VIII. 1618–1683*, Praha – Litomyšl 2008.

Demmel, Hans Josef: *Starokatolictví v rakouském mocnářství*, Praha 1998.

Deppe, Gertrud: *Ein Haus wie jedes andere? Mein Leben als Pfarrfrau im Sudetenland und Harz*, Konstanz 1985.

Deppe, Walter: *Stoffplan für den deutschen evangelischen Religionsunterricht*, Tetschen s. d. *Deutsches Kirchliches Adreßbuch. Ein kirchlicher Führer durch die evangelischen Landeskirchen Deutschlands und die Kirchen und Kirchengemeinden des deutschen evangelischen Auslandes*, Berlin-Steglitz 1929.

Die Deutsche Evangelische Kirche im Sudetengau, ein Denkmal der Gustav-Adolf-Arbeit. Festschrift zur 84. Reichstagung des evangelischen Vereines der Gustav-Adolf-Stiftung in Teplitz-Schönau 1939, Gablonz a. N. [1939].

Die protestantische Kirche zu Rumburg in Böhmen. Ihre fernere seitherige Entwicklung. Zum 1. Advent 1861, Rumburg 1861.

Diedic, Paul: *Die Geschichte des Protestantismus in Olmütz*, JGGPÖ 52–57 (1931–1936).

Donath, Matthias: *Architektur in Berlin 1933–1945. Ein Stadtführer*, Berlin 2007.

Donath, Matthias: *Böhmische Exklaven in Sachsen 1635 bis 1849*, *Sächsische Heimatblätter* 64 (2018), s. 149–160.

Donath, Matthias (ed.): *Pforte des Himmels. 800 Jahre Kirchengemeinde St. Nicolai in Wilsdruff*, Wilsdruff 2008.

Drechsler, Albin: *Ein sudetendeutsches Schicksal in der Zeitenwende. Lebenserinnerungen eines evangelischen Pfarrers*, Treuchtlingen 1971.

Eckardt, Karl: *Geschichte der vereinigten deutschen evangelischen Gemeinde A. B. und H. B. in Prag*, Prag 1891.

Eibich, Walter: *Evangelisch-lutherische Kirche – aus Not geboren*, in: *Johannes Matthesius Gesellschaft, Evangelische Sudetendeutsche e. V.* (online).

Eibich, Walter: *Geschichte der evang.-lutherischen Kirchengemeinde Roßbach (Kreis Asch)*, Heidelberg – Bad Rappenau – Wien 1986.

Eibich, Wolfgang: *Pfarrer Walter Eibich (1912–1995)*, in: *Johannes Matthesius Gesellschaft, Evangelische Sudetendeutsche e. V.* (online).

Ein Wort an das Menschenherz! Als Morgengruß an die Glocken der protestantischen Kirche zu Rumburg, Rumburg 1862.

Endesfelder, Walter (ed.): *Evangelische Pfarrer im völkischen Freiheitskampf der Ostmark und des Sudetenlandes*, Berlin 1939.

Erster gründer der Kirchentag der deutschen evangel. Gemeinden in der tschecho-slowak. Republik am 26. Oktober 1919 zu Turn-Teplitz, Gablonz a. N. [1919].

Fechnerová, Eliška: *Kostel sv. Jiří v Chřibské. Příspěvek k poznání sakrální architektonické tvorby období renesance v severních Čechách, Průzkumy památek* 17, č. 2 (2010), s. 59–72.

Fechnerová, Eliška: *Mauzoleum rodiny Dittrich v Krásné Lípě – ojedinělá stavba architekta berlínského dómu v Čechách, Děčínské vlastivědné zprávy* 18, č. 1 (2008), s. 48–51.

Feller, Camillo: *Das Evangelium in Karlsbad*, Karlsbad 1902.

Festschrift der deutschen ev. Kirchengemeinde A. B. Zauchtel anlässlich des 150jährigen öffentlichen Bestandes der 450 Jahre alten Gemeinde, Zauchtel 1931.

Festschrift zur Feier des 50jährigen Bestandes der evangelischer Gemeinde A. B. Reichenberg (Deutschböhmen). 50 Jahre Pfarrgemeinde 1862–1912, Reichenberg 1912.

Fiala, Ed.: *Kirchengeschichtliches von Windisch-Kamnitz*, MNEC 33 (1910), s. 112–113.

Filip, Aleš: *Secesní chrámy na Moravě a ve Slezsku. Sakrální umění kolem roku 1900*, Brno 2004.

Filipi, Pavel: *Křesťanstvo. Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*, 3. vyd., Brno 2001.

Filipi, Pavel et al.: *Malá encyklopedie evangelických církví*, Praha 2008.

Fischer, Gustav: *Das Evangelium in Eger und im Egerlande*, Leipzig 1915.

Folwortschny, Hugo: *Die Evangelische Gemeinde Freiwaldau 1879–1929*, Freiwaldau 1929.

Förster, Gisela: *Zur Rolle der NSDAP bei der Faschisierung in Königstein in der Zeit von 1932–1933 (unter besonderer Berücksichtigung der ideologischen Beeinflussung von Bevölkerungsteilen durch die Nazi-Partei)*, Staatsexamensarbeit. Erarbeitet: 1968.

Frydl, David: *Reformní náboženské hnutí v počátcích Československé republiky. Snaha o reformu katolicismu v Čechách a na Moravě*, Brno 2001.

van Gennep, Arnold: *Přechodové rituály. Systematické studium rituálů*, Praha 1997.

Giersch, Otto: *Rosendorf, die erste „Los von Rom“ Gemeinde, Herrnhut. Wochenblatt aus der Brüdergemeine* 47, č. 19 (8. 5. 1914), s. 162–163.

Görner, Josef: *Německá terminologie z doby nacistické okupace, Sborník archivních prací* 15 (1965), s. 173–228.

Görsch, Gisela: *Böhm.-Kamnitz und Pfarrer Mrozek, Trei da Hejmt* 29, č. 18 (1976), s. 3.

Gottas, Friedrich: *Die Geschichte des Protestantismus in der Habsburgermonarchie*, in: *Die Habsburgermonarchie 1848–1918, Bd. 4. Die Konfessionen*, ed. Adam Wandruszka – Peter Urbanitsch, Wien 1985, s. 489–595.

Grisa, Jan et al.: *Rok 1918 nejen na Ústecku. Kapitoly z počátků republiky*, Ústí nad Labem 2018.

Gründungsgeschichte der evangelischen Kirche in Rumburg, Unser Niederland 56, č. 651 (2004), s. 42.

Grunert, Joseph R.: *Heimatkunde des Auschauer Bezirkes*, Auscha 1884.

Gühler, Hermann Alexander: *Geschichte der Kirche zu Oberleutersdorf*, Leutersdorf 1852.

Gummi, Albert: *Bericht erstattet bei der am 28. Mai 1907 in Aussig abgehaltenen zweiten ordentlichen Superintendential-Versammlung der Westlichen Diözese A. B. in Böhmen*, Aussig 1907.

- Gundermann, Iselin – Meyer, Dietrich – Sander, Hartmut: *Evangelische Kirche der preußischen Union 1817–2003*, Berlin 2013.
- Had, Vlastimil: Sluneční dvůr v Jestřebí. Přehled vývoje v letech 1912–1959, in: *Bezděz 7* (1998), s. 203–210.
- Haffner, Karl Wilhelm: *Bilder aus der Evangelischen Geschichte von Aussig und Umgebung in Vergangenheit und Gegenwart*, Aussig 1908.
- Hanzal, Josef: *Cesty české historiografie 1945–1989*, Praha 1999.
- Havelka, Emanuel: *Protestantské školství v Čechách a na Moravě*, Praha 1910.
- Heimatbuch Bodenbach-Tetschen, Aussig, Teplitz-Schönau*, Eger 1934.
- Heinke-Probst, Maria: Die Deutsche Evangelische Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien, in: *Handbuch der Religions- und Kirchengeschichte der böhmischen Länder und Tschechiens im 20. Jahrhundert*, ed. Martin Schulze Wessel – Martin Zückert, München 2009, s. 165–186.
- Heinke-Probst, Maria: *Die Deutsche Evangelische Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien 1918–1938 (–1946). Identitätssuche zwischen Nationalität und Bekenntnis*, Leipzig – Berlin 2012.
- Heinke-Probst, Maria: Die Deutsche Evangelische Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien 1918–1946. Auf der Suche nach einem Weg im sich zuspitzenden Nationalismus, *Erbe und Auftrag der Reformation in den böhmischen Ländern* 35–38 (2000), s. 78–105.
- Heinke-Probst, Maria: Luise Zorn 1908–1982, in: *Frauen Kirchen Kalender* 2003, Pinnow – Schwerin 2002, s. 44–45.
- Heisler, Hermann: *Wie baut man eine evangelische Kirche auf dem Lande*, München 1908.
- Hennig, Paul Otto: *Der Hutberg. Führer über den Gottesacker der Brüdergemeine*, Herrnhut 1922.
- Hermann, Konstantin: Die sächsische Beamtenkirchgemeinde Bodenbach, *Sächsische Heimatblätter* 64 (2018), s. 170–175.
- Herold, Miroslav: Poznámky k účtě sv. Jana Nepomuckého na území děčínského okresu, *Děčínské vlastivědné zprávy* 13, č. 2 (2003), s. 3–19.
- Herr, Alfred: *Heimatkreis Tetschen-Bodenbach. Städte und Gemeinden*, Nördlingen 1993.
- Hildemann, Emil: *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde A. B. Asch*, Asch 1899.
- Hladik, Franz: Aus der Vergangenheit von Schönlinde. Die Zeit der Hussitenkriege, der Reformation und Gegenreformation, *Beiträge zur Heimatkunde (Beilage zur „Abwehr“)* 1934, s. 41–44.
- Honč, Petr: *Spojenci a rivalové. Církev a stát v době platnosti solní smlouvy (1630–1782)*, Praha 2021.
- Honys, Vít: Znovuvzkříšené varhany evangelického kostela v Rumburku, *Mandava* 2011, s. 60–67.
- Horák, Tomáš: *Varhany a varhanáři Děčínska a Šluknovska*, Děčín 1995.
- Horský, Jan: Historismus v myšlení českých evangelíků 19. a 20. století, in: *Církev 19. a 20. století ve slovenské a české historiografii*, ed. Pavol Mačala – Pavel Marek – Jiří Hanuš, Brno 2010, s. 170–180.
- Hradecký, Tomáš: *Poválečné Děčínsko 1945–1948*, Ústí nad Orlicí 2010.
- Hrbek, Jiří: *Proměny valdštejnské reprezentace. Symbolické sítě valdštejnského rodu v 17. a 18. století*, Praha 2015.
- Hrejsa, Ferdinand: *Česká konfese, její vznik, podstata a dějiny*, Praha 1912.
- Hrejsa, Ferdinand: *Dějiny české evangelické církve v Praze a ve středních Čechách v posledních 250 letech*, Praha 1927.
- Hrejsa, Ferdinand: Evangelická theologie, in: *Československá vlastivěda*, sv. 10. *Osvěta*, ed. Václav Dědina, Praha 1931, s. 230–238.
- Hrubá, Michaela: Prominentní emigrant Vilém Vchynský (Kinský) a jeho majetky v severozápadních Čechách, in: *Víra nebo vlast? Exil v českých dějinách raného novověku*, ed. Michaela Hrubá, Ústí nad Labem 2001, s. 210–221.
- Hrubá, Michaela et al.: *Sola fide – Pouhou vírou. Luterská šlechta na Ústecku a Děčínsku a její kulturní dědictví*, Ústí nad Labem – Praha 2019.
- Huber, Karl Augustinus: *Katholische Kirche und Kultur in Böhmen*, Münster 2005.
- Chlebiček, Břetislav: Stavební vývoj České Kamenice, *Historický sborník Ústecka* 1967, s. 49–65.
- Jahnel, Carl: M. Luther und Wolf v. Salhausen, *MNEC* 21 (1898), s. 15–18.
- Jakubec, Ondřej: Kostely konfesijního věku (16. a 17. století) jako objekty a prostory konverze, in: Radmila Prchal Pavlíčková – Iveta Coufalová – Hana Ferencová et al.: *Vytváření konverzity. Jazyková a vizuální reprezentace konverze v raném novověku*, Praha 2021, s. 75–118.
- Jančarová, Markéta: Právní úprava výuky náboženství v Českých zemích v 19. a 20. století, *Revue církevního práva* 14, č. 29 (2008), s. 21–59.
- Janovský, František S.: *Dějiny tolerančního sboru v Kovánci*, Kovánek 1945.
- Janů, Antonín: *Jan Sluníčko, národní učitel*, 1898.
- Jarschel, Josef: *Geschichte der Stadt Auscha*, Auscha 1922.
- Juch, Miloslav: Správa šluknovského paství a jeho archiv za Dietrichštejnů, in: *Sborník severočeského musea. Historia* 1, Liberec 1958, s. 84–100.
- Jensch, Hugo: *Pirna unterm Hakenkreuz 1933–1945*, in: *Geschichte Pirnas* (online).
- Jirásko, František: *Reformace a rekatolizace ve Slezsku a Kladsku v 16.–18. století*, Liberec 2018.
- Joza, Petr: *Rabštejnské údolí*, Děčín 2002.
- Just, Jiří – Nešpor, Zdeněk R. – Matějka, Ondřej et al.: *Luteráni v českých zemích v proměnách staletí*, Praha 2009.
- Kahuda, Jan (ed.): *Průvodce po Rakouském státním archivu ve Vídni pro českého návštěvníka*, Praha 2013.
- Kaiserová, Kristina: „Černý kout – Schwarzer Winkel“. Sakrální genius loci Šluknovského výběžku v 19. a na počátku 20. století, in: Miloš Havelka et al.: *Víra, kultura a společnost. Náboženské kultury v českých zemích 19. a 20. století*, Červený Kostelec 2012, s. 147–164.
- Kaiserová, Kristina: *Konfesní myšlení českých Němců v 19. a počátkem 20. století*, Úvaly u Prahy 2003.
- Kaiserová, Kristina: Všeněmci – hnutí „Pryč od Říma“ a role německých protestantských kazatelů v Čechách, in: *Dál v Sasku stejně jak v Čechách... / Weit drin in Sachsen wie im Böhmerland...*, ed. Kristina Kaiserová – Zdeněk Radvanovský – Martin Veselý, Ústí nad Labem 2004, s. 143–146.
- Kaiserová, Kristina – Kaiser, Vladimír (ed.): *Dějiny města Ústí nad Labem*, Ústí nad Labem 1995.
- Kaiserová, Kristina – Macková, Marie: Lidové misie redemptoristů v českých zemích 19. století, in: *Christianizace českých zemí ve středoevropské perspektivě*, ed. Jiří Hanuš, Brno 2011, s. 248–267.
- Kaiserová, Kristina – Macková, Marie: Němečtí evangelíci – srovnání severozápadočeského a východočeského „typu“, in: Zdeněk R. Nešpor et al.: *Náboženství v 19. století. Nejčirkevější století, nebo období zrodu českého ateismu?*, Praha 2010, s. 169–186.
- Kasper, Tomáš – Kasperová, Dana: *Německé mládežnické hnutí a spolky mládeže v ČSR v letech 1918–1933*, Praha 2016.
- Kašpar, Ludvík Bohumil (ed.): *Památník reformované církve Českomoravské obsahující popsání všech sborů evangelických h. v. v Čechách a na Moravě v jubilejním roce 1881 stávajících*, Praha 1881.

Kaufmann, Thomas: *Vykoupení a zatracení. Dějiny reformace*, Praha 2020.

Kind, Otto Moritz: *Geschichte von Seifhennersdorf*, Seifhennersdorf 1892.

Kocourek, Ludomír: Příspěvek k dějinám církve a jejího hnutí odporu v okupovaném pohraničí českých zemí 1938–1945, in: *Historie okupovaného pohraničí 1938–1945*, 5. díl, ed. Zdeněk Radvanovský, Ústí nad Labem 2000, s. 69–82.

Kolektiv autorů: *150 let dráhy z Prahy do Drážďan 1851–2001*, Praha 2001.

Kolektiv autorů: *Kabelovna Podmokly aneb Industrializace Děčína*, Česká Lípa 2000.

Kolektiv autorů: *Osobnosti Jesenicka a Petrohradska*, Jesenice – Petrohrad 2014.

Kolland, Dorothea: Jugendmusikbewegung, in: *Handbuch der deutschen Reformbewegungen 1880–1933*, ed. Diethart Kerbs – Jürgen Reulecke, Wuppertal 1998, s. 379–394.

Konschel, Paul: *Der Königsberger Religionsprozeß gegen Ebel und Diestel. (Muckerprozeß.)*, Königsberg i. Pr. 1909.

Koštal, Miloslav: Počátky luterské reformace na lužickém pomezí, in: *Z minulosti Děčína* 2, ed. Helena Smíšková, Liberec 1974, s. 26–41.

Koštal, Miloslav: Probuzení v druhé polovině 19. století a Svobodná církev reformovaná 1880–1919, in: *Sto let ve službě evangelia 1880–1980. Jubilejní sborník Církve bratrské*, Praha 1981, s. 9–46.

Kowarz, Joseph: *Nachricht und Bitte aus Rosendorf*, Sebnitz 1862.

Kozlíková Lenka: *Vybrané kostely Ústeckého seniorátu po roce 1945*, diplomová práce, FF UJEP, Ústí nad Labem 2012.

Křížová, Markéta: Camera obscura, *Dějiny a současnost* 12, č. 11 (2012), s. 50.

Křížová, Markéta: *Ideální město v divočině. Misijní projekty Tovaryštva Ježíšova a obnovené jednoty bratrské v koloniální Americe*, Praha 2007.

Křížová, Martina: *Evangelická obecná škola v Podmoklech*, bakalářská práce, FF UJEP, Ústí nad Labem 2014.

Kuča, Karel: *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, 1. díl, Praha 1996.

Kunštát, Miroslav: Eduard Winter (1896–1982). Historik, kněz a vůdce katolické mládeže, in: Lukáš Fasora – Jiří Hanuš – Tomáš W. Pavlíček et al.: *Kněžské identity v českých zemích (1820–1938)*, Praha 2017, s. 197–214.

Kural, Václav – Radvanovský, Zdeněk et al.: „Sudety“ pod hákovým křížem, Ústí nad Labem 2002.

Kuráňová, Jana: Secesní architektura v Podmoklech, *Děčínské vlastivědné zprávy* 18, č. 2 (2008), s. 3–26.

Kutlík, Bohdan: *Zrcadlo křížlické neb Dějiny církve evanjel. aug. vyznání*, Křížlice 1881.

Kutnar, František – Marek, Jaroslav: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví*, Praha 1997.

Lahmer, Robert: *Gedenkbuch der Stadt Schönlinde*, Böhmisch Leipa 1900.

Lahmer, Robert: *Geschichte der Stadt Rumburg*, Rumburg 1882.

Lahmer, Robert: *Chronik der Stadt Schluckenau*, Schluckenau 1889.

Laštovičková, Věra: *Cizí dům? Architektura českých Němců 1848–1891 / Ein fremdes Haus? Die Architektur der Deutschböhmen 1848–1891*, Praha 2015.

Lehmann, Ernst: *Die Unverlierbarkeit evangelischen Kirchentums aus dem Osten*, Band 2/ Heft 1. *Die evangelischen Sudetendeutschen*, Düsseldorf 1970.

Lehmann, Ernst – Piesch, Hugo – Zahradník, Paul: *Um Glaube und Heimat. Evangelische Bausteine zum sudetendeutschen Geschichtsbild*, Melsungen 1957.

Leibl, Jan – Nejezchlebová, Táňa – Podroužek, Kamil: Kostel sv. Floriána v Ústí nad Labem – Krásném Březně, *Průzkumy památek* 18, č. 2 (2011), s. 31–46.

Loesche, Georg: *Deutsch-evangelische Kultur in Österreich-Ungarn*, Leipzig 1915.

Loesche, Georg: *Die böhmische Exulanten in Sachsen (=JGGPÖ 42–44)*, Wien – Leipzig 1923.

Loesche, Georg: *Geschichte des Protestantismus im vormaligen und im neuen Österreich*, Wien 1930.

Loesche, Georg: *Inneres Leben der österreichischen Toleranzkirche. Archivalische Beiträge zur Kirchen- und Sittengeschichte des Protestantismus in Österreich 1781–1861*, Wien – Leipzig 1915.

Loesche, Georg: *Von der Duldung zur Gleichberechtigung. Archivalische Beiträge zur Geschichte der Protestantismus in Österreich 1781–1861*, Wien – Leipzig 1911.

Luft, Ines: *Eduard Winter zwischen Gott, Kirche und Karriere. Vom böhmischen katholischen Jugendführer zum DDR-Historiker*, Leipzig 2016.

Lukášek, Josef: *Bedřich Vilém Košut a náboženské poměry v revoluční době r. 1848 a za vlády absolutismu*, Praha 1927.

Lukášek, Josef: *Česká evangelická církev v době revoluční r. 1848*, Praha 1937.

Lukášek, Josef: *Josef Růžička, jeho život a dílo. Příspěvek k dějinám evangelické církve v Praze*, Praha 1929.

Lukášek, Josef: *K dějinám doby toleranční*, Praha 1939.

Lukl, Jiří – Macek, Ondřej – Svoboda, Vladimír: *I zůstávali v učení apoštolském. Snažení a rozpomínání evangeliků na Nosislavsku*, Nosislav 2011.

Lunga, Radek – Roháček, Jiří: *Umlčené hlasy. Rekviziční dokumentace zvonnů českého, moravského a slezského pohraničí z let 1942–1943*, díl 1–3, Praha 2021.

Lyko, Petr: *Varhanní hnutí a jeho dopad na varhany a varhanářství v Československu*, Brno 2022.

Macek, Ondřej (ed.): *Po vzoru Berojských. Život i víra českých a moravských evangeliků v předtoleranční a toleranční době*, Praha 2008.

Macková, Marie: Nacionálně socialistická péče o blaho lidu Čenkovice, in: *Historie okupovaného pohraničí 1938–1945*, 5. díl, ed. Zdeněk Radvanovský, Ústí nad Labem 2000, s. 27–43.

Mäcková, Marie: Němečtí evangelici ve východních Čechách, *Východočeský sborník historický* 16 (2009), s. 191–214.

Mágrová, Klára: *Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Starých Křečanech. Průvodce po stavební historii a uměleckém významu*, Jiřikov 2009.

Mágrová, Klára – Patzelt, Zdeněk: *Nejkrásnější památky Českosaského Švýcarska. Obrazový průvodce po architektonických, sakrálních a technických památkách*, Krásná Lípa 2011.

Mahovský, M. R. (ed.): *K 150. výročí tolerančního chrámu P. v Humpolci*, Praha 1935.

Mai, Hartmut: *Kirchen in Sachsen. Von Klassizismus bis zum Jugendstil*, Berlin – Leipzig 1992.

Malača, Pavol – Marek, Pavel – Hanuš, Jiří (ed.): *Církve 19. a 20. století ve slovenské a české historiografii*, Brno 2010.

Marečková, Josefina: *Duchovné prúdy v našej republike*, Bratislava 1926.

Marek, Jaroslav: *O historismu a dějepisectví*, Praha 1992.

Marek, Pavel: *Církevní krize na počátku první Československé republiky (1918–1924)*, Brno 2005.

Marek, Pavel: *Česká reformace 20. století? K zápasu Církve československé (husitské) o vizi moderního českého křesťanství v letech 1920–1924*, Olomouc 2015.

Marschner, H.: *Geschichte der Wallfahrts-Kapelle in B. Kamnitz, [Leitmeritz]* 1910.

Mättig, Richard: Aus der Geschichte der evangelischen Kirche in Rumburg, *Beiträge zur Heimatkunde (Beilage zur „Abwehr“)*, 1937, s. 158–160.

Mättig, Richard: Die evangelische Friedenskirche in Warnsdorf, *Beiträge zur Heimatkunde (Beilage zur „Abwehr“)*, 1938, s. 105–108.

Mauder, Emil: Geschichtliches über Bodenbach, in: *Die Elbestädte Tetschen, Bodenbach und Bezirk Tetschen*, Berlin-Friedenau 1931, s. 181–186.

Mauder, Emil: *Chronik von Bodenbach*, Bodenbach 1931.

Medek, Zdeněk Jan: *Na slunce a do mrazu. První čas josefinské tolerance v Čechách a na Moravě*, Praha 1982.

Melanová, Miloslava: Evangelické slavnosti v Liberci v osmdesátých letech 19. století – svátky náboženské tolerance a německví, in: *Národ místo Boha v 19. a první polovině 20. století*, ed. Kristina Kaiserová – Martin Veselý, Ústí nad Labem 2006, s. 146–153.

Melmuk, Petr: Svědectví roku 1848 o náboženské a konfesní situaci v Čechách, in: *Variety české religiozity v „dlouhém“ 19. století (1780–1918)*, ed. Zdeněk R. Nešpor – Kristina Kaiserová, Ústí nad Labem 2010, s. 355–364.

Melmuková, Eva (ed.): *Evangelici v rané toleranční době v Čechách a na Moravě*, Neratovice 2017.

Melmuková, Eva: *Patent zvaný toleranční*, Praha 1999.

Melzer, Carl: *Chronik von Neugersdorf*, Neugersdorf 1903.

Meyer, Heinrich: *Evangelisches Christentum im Grenzlande. Bilder und Betrachtungen aus der böhmischen Diaspora*, Leipzig 1930.

Möckel, Karl: Die Eingliederung böhmischer Exulanten in die Hinterhermsdorfer Dorfgemeinschaft, *Die Botenfrau* č. 1 (2008), s. 22–29.

Möckel, Karl: Fast vergessen „Das Loch, die Böhmisches Mühle und Hinterdaubitz“, 1. Teil, *Die Botenfrau* č. 3 (2002), s. 14–22.

Mogge, Winfried: Jugendbewegung, in: *Handbuch der deutschen Reformbewegungen 1880–1933*, ed. Diethart Kerbs – Jürgen Reulecke, Wuppertal 1998, s. 181–196.

Mohr, Jan: *Otto Bartning v Čechách. Otto Bartning in Böhmen*, Liberec 2012.

Moree, Peter C. A.: Postoje Německé evangelické církve v Čechách, na Moravě a ve Slezsku k nacismu. Osud faráře částečně židovského původu v letech 1936–1946, *Teologická reflexe* 16 (2010), s. 162–174.

Moree, Peter C. A.: Vztahy německy mluvících evangelíků v Československu k nacionalismu v letech 1918–1946, in: Miloš Havelka et al.: *Víra, kultura a společnost. Náboženské kultury v českých zemích 19. a 20. století*, Červený Kostelec 2012, s. 63–86.

Mrozek, Hans: Von der Singbewegung in unser Kirche und von der Singwoche, in: *Deutscher Evangelischer Volkskalender für Böhmen, Mähren und Schlesien* 1938, s. 42–46.

Müller, Friedrich: *Aus der Geschichte des Protestantismus in Olmütz. Festschrift zur Doppeljubiläum der deutschen-evangel. Gemeinde Olmütz am 15. und 16. Oktober 1927*, Olmütz 1927.

Müller, Joseph Theodor: *Geschichte der Böhmisches Brüder*, Bd. 3, Herrnhut 1931.

Müller, Václav: *Náboženské poměry v Československé republice*, Praha 1925.

Mussik, Franz Aloys: *Der Markt Schönlinde und dessen eingepfarrte Ortschaften*, Prag 1820.

Němec, Jan: *Děčín: železniční křižovatka českého severu*, Děčín 2007.

Němec, Jan: Karl Huffzky a jeho podnikání s děčínskými Thun-Hohensteiny, *Děčínské vlastivědné zprávy* 14, č. 4 (2004), s. 3–24.

Němec, Jan: *Keramická manufaktura Schiller & Gerbing v Podmoklech a pronikání saských podnikatelů do severních Čech do roku 1850*, bakalářská práce, Ústav humanitních studií UJEP, Ústí nad Labem 2006.

Němec, Jan: *Obrázky z průmyslových dějin Šluknovska*, Rumburk 2011.

Němec, Jan: Počátky výroby umělých květín na panství Lipová a v saském příhraničí do roku 1850, *Ústecký sborník historický* 2014, č. 1–2, s. 65–91.

Němec, Jan: Průmyslové osidlování severočeské oblasti v 1. polovině 19. století se zvláštním zřetelem k imigraci ze Saska, in: Marie Ryantová et al.: *Bohemia – Saxonia. Vybrané otázky dějin českých zemí a Saska a jejich prameny v archivech obou zemí. Ausgewählte Probleme der Geschichte Böhmens und Sachsens und ihre Quellen in den Archiven beider Länder*, Pelhřimov 2011, s. 135–152.

Němec, Jiří: *Eduard Winter 1896–1982. Zpráva o originalitě a přizpůsobení se sudetoněmeckého historika*, Brno 2017.

Nešpor, Zdeněk R.: Demontrace konfesionality prostřednictvím pohřebních rituálů v českých zemích po vydání Tolerančního patentu, in: *Církev a smrt. Institucionalizace smrti v raném novověku*, ed. Martin Holý – Jiří Mikulec, Praha 2007, s. 265–295.

Nešpor, Zdeněk R.: *Encyklopedie moderních evangelických (a starokatolických) kostelů Čech, Moravy a Slezska*, Praha 2009.

Nešpor, Zdeněk R.: Mizení náboženství z veřejného prostoru: kostely, kaple, modlitebny a fary německé evangelické církve, *Lidé města / Urban People* 13 (2011), s. 397–441.

Nešpor, Zdeněk R.: *Náboženství na prahu nové doby. Česká lidová zbožnost 18. a 19. století*, Ústí nad Labem 2006.

Nešpor, Zdeněk R.: *Ne/náboženské naděje intelektuálů. Vývoj české sociologie náboženství v mezinárodním a interdisciplinárním kontextu*, Praha 2008.

Nešpor, Zdeněk R.: Protestantské konfesionální školství v českých zemích v „dlouhém 19. století“, in: *Sekularizace českých zemí v letech 1848–1914*, ed. Lukáš Fasora – Jiří Hanuš – Jiří Malíř, Brno 2007, s. 103–132.

Nešpor, Zdeněk R.: S čím se evangelici nechlubí. Neprobádané stránky dějin českých protestantských církví v 19. a na počátku 20. století, in: *Církev 19. a 20. století ve slovenské a české historiografii*, ed. Pavol Mačala – Pavel Marek – Jiří Hanuš, Brno 2010, s. 59–74.

Nešpor, Zdeněk R.: *Století evangelických časopisů 1849–1948*, Praha 2010.

Nešpor, Zdeněk R.: *Víra bez církve? Východočeské toleranční sektářství v 18. a 19. století*, Ústí nad Labem 2004.

Nešpor, Zdeněk R. (ed.): *Čeští nekatolíci v 18. století. Mezi pronásledováním a náboženskou tolerancí*, Ústí nad Labem 2007.

Nešpor, Zdeněk R. a kol.: *Malý slovník českých nekatolických náboženských osobností 20. a 21. století*, Praha 2019.

Nešpor, Zdeněk R. a kol.: *Náboženství v 19. století. Nej církevnější století, nebo období zrodu českého ateismu?*, Praha 2010.

Neue deutsche Biographie, Bd. 15, Berlin 1987.

Noll, Jindřich: Několik poznámek k evangelickým hřbitovům konce 19. století, in: *Fenomén smrti v české kultuře 19. století*, ed. Helena Lorenzová – Taťána Petrasová, Praha 2001, s. 106–110.

Oktábec, Karel – Andonov, Radek: *Vojenská vzpoura v Rumburku 1918*, Rumburk – Nový Bor 2017.

Okurka, Tomáš: *Sto let chrámu apoštola Pavla v Ústí nad Labem 1906–2006*, Ústí nad Labem 2006.

Olšáková, Doubravka: K diskusi o paměti v českém kontextu „druhého života“, *Dějiny – teorie – kritika* 1, č. 2 (2004), s. 37–49.

Oubrechtová, Marcela: Duchovní orientace děčínských Thun-Hohensteinů v době předbřeznové, in: *Variety české religiozity v „dlouhém“ 19. století (1780–1918)*, ed. Zdeněk R. Nešpor – Kristina Kaiserová, Ústí nad Labem 2010, s. 254–269.

Oupická, Dagmar: *Historie sboru Jednoty bratrské v Jablonci nad Nisou do roku 1945*, diplomová práce, ETF UK, Praha 2008.

Pabian, Petr: Protestantismus a náboženská svoboda: České evangelictví v 60. letech 19. století, in: *Angelus Pacis. Sborník prací k počtům Noemi Rejchrtové*, ed. Pavel B. Kůrka – Jaroslav Pánek – Miloslav Polívka, Praha 2008, s. 413–431.

Palme, Alois: *Varnsdorf a jeho historické pamětihodnosti od založení až do roku 1850*, Varnsdorf 1999.

Panáček, Jaroslav (ed.): *Kronika města České Lípy Mistra Hanse Kriescheho*, Praha – Litoměřice 2016.

Panáček, Jaroslav – Panáček, Michal, *Kostely v České Lípě*, Česká Lípa 2013.

Patzelt, Herbert: *Geschichte der evangelischen Kirche in Österreichisch-Schlesien*, Dülmen 1989.

Paudler, Amand: Jesuitenberichte über die Gegenreformation in Nordböhmen, *MNEC* 10 (1887), s. 295–299.

Paudler, Amand: *Pastor Schlegel's Chronik von Bensen*, Bensen 1887.

Pelc, Martin: *Umění putovat. Dějiny německých turistických spolků v českých zemích*, Brno 2010.

Pescheck, Christian Adolph: *Čeští exulanti v Sasku*, Varnsdorf 2001.

Pfeiffer, Johannes: Die Deutsche Evangelische Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien, in: *Ekklesia. Eine Sammlung von Selbstdarstellungen der christlichen Kirchen*. Bd. 5. *Die Osteuropäischen Länder. Die Kirchen der Tschechoslowakei*, ed. Friedrich Siegmund-Schultze, Leipzig 1937, s. 160–174.

Pfeiffer, Johannes: *Die Deutsche Evangelische Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien* (Sonderdruck aus dem Jahrbuch 1936 „Auslanddeutschum und evangelische Kirche“), 1936.

Pfeiffer, Johannes: Die Deutsche Evangelische Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien, II. Vom Aufbau der Kirche, in: *Auslanddeutschum und evangelische Kirche*, München 1937, s. 180–203.

Pfeiffer, Johannes: Die Deutsche Evangelische Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien, III. Der Ausbau, in: *Auslanddeutschum und evangelische Kirche*, München 1938, s. 195–225.

Piesch, Hugo: Kirchenpräsident D. Erich Wehrenfennig, vornehmster Diener seiner Kirche, in: *Heimat und Kirche. Festschrift zum 90. Geburtstag von D. Erich Wehrenfennig, Kirchenpräsident der Deutschen Evangelischen Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien*, ed. Erik Turnwald, Heidelberg – Wien 1963, s. 13–21.

Piškula, Jiří: Německá evangelická církev v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v letech 1945 – 1948: boj o budoucnost církve či o její majetek?, in: *Cesta církve 1. Knižnice studijních textů ČCE*, Praha 2009, s. 4–17.

Poche, Emanuel et al.: *Umělecké památky Čech*, 1. díl, Praha 1977.

Pommer, Helmuth: *Als die Sterbenden und siehe wir leben! Chronik der evangel. Gemeinde Morchenstern*, Morchenstern 1911.

Porubsky, Gustav: *Die Rechte der Protestanten in Österreich*, Wien 1867.

Programm zur Einweihungs-Feierlichkeit der neuen evangel. Kirche A. C. zu Rumburg den 12. Oktober 1862, Rumburg 1862.

Procházková, Marta: Náhrobky evangelíků po tolerančním patentu, *Památková péče na Moravě / Monumentorum Moraviae tutela* 13 (2007), s. 35–46.

Procházková, Marta: Přístavby věží u tolerančních modliteben, in: *Variety české religiozity v „dlouhém“ 19. století (1780–1918)*, ed. Zdeněk R. Nešpor – Kristina Kaiserová, Ústí nad Labem 2010, s. 333–354.

Prokop, Vladimír: *Franz Gruss. Opomenutý umělec Kraslicka. 1891–1979*, Sokolov 2011.

Quaas, Edmund: *Eine evangel. Wallfahrt an Böhmens Grenze*, Leipzig 1906.

Rádl, Michal: *Smutný osud evangelického kostela v Novém Boru*, Nový Bor 2013.

Radová, Lucie – Brož, Tomáš – Skopec, Jaroslav: Dittrichova hrobka v Krásné Lípě, *Děčínské vlastivědné zprávy* 18, č. 1 (2008), s. 52–57.

Ramisch, Karl: Der Thomabund in Böhmischem Kamnitz, sein Werden und Wirken, *Beiträge der Arbeitsgemeinschaft für Heimatforschung in Nordböhmen* 8 (1971), s. 17 a 22.

Reichel, Heinrich Levin: *Aufruf zur Unterstützung des evangelischen Gemeinleins in dem katholischen Dorfe Rosendorf in Böhmen*, Herrnhut 1862.

Reichel, Heinrich Levin: Der 28. September 1864 in Rosendorf, *Der Brüderbote* 1864, s. 315–322.

Reichel, Heinrich Levin: Die Grundsteinlegung zu dem evangelischen Bethaus in Rosendorf in Böhmen, *Der Brüderbote* 1863, s. 212–220.

Rejchrt, Luděk: *Na horách ležící. Dějiny evangelického sboru v Křížlicích*, 2004.

Rezek, Antonín – Šimák, Josef Václav: *Listář k dějinám náboženských blouznivců českých v století XVIII. a XIX.*, díl 2, Praha 1934.

Riethmüller, Otto – Mrozek, Hans: *Ein neues Lied. Ein Liederbuch für die deutsche evangelische Jugend*, Stuttgart 1948.

Richter, Karl: *Geschichte des Niederlandes. Sudetenbezirke Warnsdorf, Rumburg und Schluckenau. Die Besiedlung*, Sonthofen im Allgäu 1960.

Rittberger-Klas, Karoline: *Kirchenpartnerschaften im geteilten Deutschland. Am Beispiel der Landeskirchen Württemberg und Thüringen*, Göttingen 2006.

Rott, Wenzel: *Der politische Bezirk Podersam (Gerichtsbezirke Podersam und Jechnitz). Eine Heimatskunde für Schule und Haus*, Podersam 1902.

Ruhland, Volker: Die Exulanten in Sachsen und in der Oberlausitz, in: *Čechy a Sasko v proměnách dějin* [=Acta Universitatis Purkynianae. Philosophica et historica I], ed. Kristina Kaiserová, Ústí nad Labem 1993, s. 122–132.

Rybánský, Josef: Kostel sv. Bartoloměje v Rumburku, *Děčínské vlastivědné zprávy* 22, č. 1 (2012), s. 3–35.

Řezník, Miloš: Migrace raného novověku a 19. století v česko-saském prostoru. Metody, koncepty a výzkumy v současné historiografii, in: *Navzdory hranici. Migrační procesy na česko-německém pomezí*, ed. Milan Augustin, Plzeň 2013, s. 7–17.

Říčan, Rudolf: *Mladá léta Karla Eduarda Lányho*, Praha 1935.

Říčan, Rudolf: *Od úsvitu reformace k dnešku*, Praha 1948.

Říčan, Rudolf: *Životní dílo Karla Eduarda Lányho*, Praha 1938.

Říčanová, Alena: *Kostely v kouři komínů. Sakrální architektura na Liberecku, Jablonecku a Frýdlantsku kolem roku 1900*, Liberec 2022.

Říčanová, Alena: Vzkříšení gotiky a evangelický ideál v díle G. L. Möckela, *Děčínské vlastivědné zprávy* 22, č. 2 (2012), s. 3–11.

Sadivová, Ester – Vodáková, Olga – Rybánský, Josef: *Rumburská zastavení*, Rumburk 2012.

Sakrausky, Oskar: *Die Deutsche Evangelische Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien 1–6*, Heidelberg – Wien 1989–1995.

Säuberlich, Richard: 100 Jahre evangelische Kirche in Rosendorf. Ein historischer Rückblick, *Beiträge der Arbeitsgemeinschaft für Heimatforschung* 20 (1964), s. 33–36, 39–40.

Sellnerová, Alena: Stavební vývoj České Kamenice v letech 1900–1945, *Monumentorum custos* 2010, s. 37–44.

Sellnerová, Alena et al.: *Sakrální architektura 20. století v Ústeckém kraji*, Ústí nad Labem 2017.

Sellnerová, Alena – Hanzlík, Jan – Pavlíková, Marta: *Architektura Podmokel / Architektur von Bodenbach 1900–1945*, Děčín 2014.

Schelbitzky, Adolph Gustav: *Die Geschichte der Pfarrgemeinde Nieder-Einsiedel*, Warnsdorf 1905.

Scheuffler, Heinrich Johannes: *Geschichte der Evangelischen Pfarrgemeinde Augsburschen Bekenntnisses zu Rosendorf im nördlichen Böhmen*, Dresden 1909.

Scheuffler, Johann: Der Zug der österreichischen Geistlichen nach und aus Sachsen, *JGGPÖ* 6–24 (1885–1903).

Schlenz, Johann Ev.: *Geschichte des Bistums und der Diözese Leitmeritz*, II. Teil. *Maximilian Rudolf Freiherr von Schleinitz und seiner Zeit*, Warnsdorf 1914.

Schmidt, Arthur: Das Evangelium in Gablonz und Umgebung, *JGGPÖ* 15–16 (1894–1895).

Schmidt, Arthur: Das Evangelium in Trautenau und Umgebung, *JGGPÖ* 18–19 (1897–1898).

Schober, Manfred: *Die Mühlen der Sächsischen Schweiz – rechtselbisches Gebiet*, Dresden 2009.

Scholder, Klaus: *Die Kirchen und das Dritte Reich*, Band 1. *Vorgeschichte und Zeit der Illusion 1918–1934*, München 2000.

Scholder, Klaus: *Die Kirchen und das Dritte Reich*, Band 2. *Das Jahr der Ernüchterung 1934. Barmen und Rom*, München 2020.

Schwarz, Karl W.: *Von Mathesius bis Masaryk. Über den Protestantismus in den Böhmisches Ländern zwischen Asch/Aš und Teschen/Těšín/Cieszyn*, Praha 2019.

Schweitzer, Albert: *Z mého života a díla*, Praha 1974.

Sieber, Josef: *Geschichte der Stadt Haida*, Haida-Arnsdorf 1913.

Sládek, Miloš: Značně zchátralé a zbořené kostely v Čechách, in: *Nová využití pro staré kostely*, ed. Petr Hurbý, Ústí nad Labem 2002, s. 230–270.

Slavíčková, Hana: *Děčínská zastavení*, Děčín 1997.

Slavíčková, Hana – Joza, Petr: *Děčín (Zmizelé Čechy)*, Praha – Litomyšl 2005.

Smejkal, Ladislav: Proč vznikla Jednota bratrská v Dubé, *Bezděz* 16 (2007), s. 93–101.

Smetana, Jan: Děčínsko a Šluknovský výběžek na podzim 1918, in: *Historický sborník Ústecka 1968: Vznik samostatného Československa a severní Čechy*, Ústí nad Labem 1968, s. 23–37.

Smetana, Jan: Německé nacionální hnutí na Děčínsku na konci 1. světové války, in: *Z minulosti Děčínska I*, ed. Miloslav Košťál – Jan Smetana, Liberec 1966, s. 163–181.

Smetana, Jan: *Rumburk. Město v českém Nizozemí*, Rumburk 1999.

Smetana, Jan: Vyprávěcí prameny dějepisné vzniklé v Litoměřickém kraji do roku 1835, *Sborník archivních prací* 22 (1972), s. 221–295.

Smíšková, Helena: František Antonín Thun-Hohenstein a správa děčínského panství v letech 1808–1844, in: *Z minulosti Děčínska a Českolipska III*, ed. Helena Smíšková et al., Liberec 1977, s. 163–187.

Smíšková, Helena: Správa děčínského panství za Františka Antonína Thun-Hohensteina (1808–1844), *Sborník archivních prací* 22 (1972), s. 356–411.

Sörries, Reiner: *Von Kaisers Gnaden. Protestantische Kirchenbauten im Habsburger Reich*, Köln – Weimar – Wien 2008.

Solloch, Jakub: *Historie Evangelického kostela ve Varnsdorfu do roku 2020*, bakalářská práce, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická TUL, Liberec 2023.

Sommer, Johann Gottfried: *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt*, Bd. 1, Prag 1833.

Steinová, Nataša: *Rumburská loreta čili marnost nad marností a nic než...?*, Rumburk 2000.

Steinová, Nataša: *Veduty Českosaského Švýcarska*, Děčín 1999.

Sto let ve službě evangelia 1880–1980. Jubilejní sborník Církve bratrské, Praha 1981.

Stöckl, Erich: *Fünfzig Jahre Österreichischer Hauptverein der Evangelischen Gustav Adolf-Stiftung 1862–1912*, Wien 1912.

Stumpfe, Alois: *Nordböhmisches Gotik unter den Salhausen und Bünaubern*, Berlin 1935.

Šebek, Jaroslav: Osudy litoměřické kapituly v letech 1918–1945, in: *Litoměřická kapitula 950 let od založení*, ed. Michaela Hrubá – Zuzana Rašplichková, Ústí nad Labem 2007, s. 117–131.

Šebek, Jaroslav: Zkoumání církevních dějin v období první republiky – bílá místa a další směry bádání, in: *České církevní dějiny ve druhé polovině 20. století*, ed. Libor Jan, Brno 2000, s. 69–77.

Šebek, Milan: Evangelický kostel ve Varnsdorfu, in: *Almanach ke 130. výročí povýšení Varnsdorfu na město*, Varnsdorf 1998, s. 28–29.

Šebek, Milan: Varhany u sv. Petra a Pavla a v bývalém evangelickém kostele ve Varnsdorfu, *Mandava* 2006, s. 59–61.

Šimek, Jan: *Historie školních budov. Od tereziánských reforem po současnost*, Praha 2016.

Šimková, Táňa: *„Hrad přepevný je Pánbůh náš“. Saská luterská šlechta severozápadních Čech ve světle raně novověké sakrální architektury*, Ústí nad Labem – Praha 2018.

Štaif, Jiří: *Modernizace na pokračování. Společnost v českých zemích (1770–1918)*, Praha 2020.

Šternová, Petra: Architekt Otto Bartning a jeho „Lutherův hrad“ v Novém Městě pod Smrkem, *Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Liberci* 2008, s. 95–102.

Štěříková, Edita: *Exulantská útočiště v Lužici a Sasku*, Praha 2004.

Štěříková, Edita: *Jak potůček v jezeře. Moravané v obnovené jednotě bratrské v 18. století*, Praha 2009.

Šuman, František (ed.): *Rytíři z Büna u Čechách a v Sasku*, Děčín 2006.

Švandrlík, Richard: Koncert Alberta Schweitzera, in: *Hamelika. Historie Mariánských Lázní a okolí* (online).

Taufrath, Michael: *Kurze Nachrichten über die k. k. evangelisch-theologische Fakultät in Wien*, Wien 1871.

Tinková, Daniela: *Bez zpěvu a zvonění. Dekriminalizace sebevraždy mezi sekularizací a medikalizací v 17.–19. století*, Praha 2021.

Tobias, Carl Anton: *Beiträge zur ältesten Geschichte der evangel.-lutherischen Kirche und deren Diener in den Herrschaften Reichenberg, Friedland, Grafenstein, Gabel und angehörigen Ortschaften der heutigen evangelisch-lutherischen Gemeinde zu Reichenberg in Böhmen. Eine Festgabe zur Weihe der neu erbauten evang.-luth. Kirche in Reichenberg am 21. October 1868 und zum Besten dieser Kirche*, Reichenberg 1868.

Tošnerová, Marie: *Kroniky českých měst z předbělohorského období. Úvod do studia městského kronikářství v Čechách v letech 1526–1620* (= Studie o rukopisech, Monographia, sv. 15), Praha 2010.

Toul, Jan: *Jubilejní kniha českobratrské evangelické rodiny*, České Budějovice 1931.

Träger, Richard – Träger-Große, Charlotte: *Dienerblätter. Biographische Übersichten von Personen, die im Dienst der Brüdergemeine standen*, Bd. 1, Herrnhut, pomůcka v příruční knihovně UA Herrnhut.

Trauner, Karl Reinhard: *Die Los-von-Rom-Bewegung. Gesellschaftspolitische und Kirchliche Strömung in der ausgehenden Habsburgermonarchie*, disertační práce, Evangelisch-Theologische Fakultät der Universität Wien, Wien 1997.

Tretera, Jiří Rajmund: *Stát a církev v České republice*, Kostelní Vydří 2002.

Turnwald, Erik: Das „Institut für Reformations- und Kirchengeschichte der böhmischen Länder“, *Erbe und Auftrag der Reformation in den böhmischen Ländern* 3/4 (1967/1968), s. 76–79.

Turnwald, Erik: Der sudetendeutsche Protestantismus seit 1945. Ein Versuch zur Darstellung des Selbstverständnisses des sudetendeutschen Protestantismus, *Erbe und Auftrag der Reformation in den böhmischen Ländern* 1/2 (1960/1961), s. 27–34.

Turnwald, Erik: *Martin Luther und die Reformation in den Sudetenländern*, Heidelberg – Wien 1983.

Turnwald, Erik (ed.): *Heimat und Kirche. Festschrift zum 90. Geburtstag von D. Erich Wehrenfennig, Kirchenpräsident der Deutschen Evangelischen Kirche in Böhmen, Mähren und Schlesien*, Heidelberg – Wien 1963.

Ullmann, Kati: *Der Architekt Woldemar Kandler: Ländliche Sakralbauten des Kirchenbaumeisters in Sachsen, Saarbrücken* 2010.

Ullrich, Paul: Die Deutsche Evangelische Kirche in Böhmen, Mähren a Schlesien (Mit einer Statistik und drei Karten), in: *Auslanddeutschtum und evangelische Kirche*, München 1936, s. 235–267.

Umlauft, Franz Josef: *Geschichte der deutschen Stadt Aussig*, Bayreuth 1994.

Urban, Otto: *Česká společnost 1848–1918*, Praha 1982.

Vácha, Petr: Rekvizice zvonů v Čechách v 1. světové válce, *Žprávy památkové péče* 74 (2014), s. 310–313.

Vachlářová, Vladislava (ed.): *Industriální topografie. Ústecký kraj*, Praha 2011.

Valůšek, David: *Školy v Jasenné 1778–2005*, Jasenná 2005.

Vančura, Bohumil: Die Brüdergemeine in der Tschechoslowakischen Republik, in: *Ekklesia. Eine Sammlung von Selbstdarstellungen der christlichen Kirchen*. Bd. 5. *Die Osteuropäischen Länder: Die Kirchen der Tschechoslowakei*, ed. Friedrich Siegmund-Schultze, Leipzig 1937, s. 207–212.

Varnsdorf a jeho historické pamětihodnosti od roku 1850 do 1913, s dodatkem do roku 1922 (Sestavili anonymní Palmeho pokračovatelé), Varnsdorf 2000.

Verhandlungen des Dritten Kirchentages, Gablonz a. N. 1927.

Vojtíšková, Marie: Konfesijní problematika u dělnictva raně kapitalistického období, in: *Ž minulosti Děčína a Českolipska IV*, Děčín 1985, s. 147–163.

Volf, Josef: K literární činnosti Slováka Jana Borotta, *Časopis Muzea Království českého* 83 (1909), s. 158–162.

Vollmer, Hans: *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler des XX. Jahrhunderts*, Bd. 1, Leipzig 1953; Bd. 5, Leipzig 1961.

Waitkat, Eva: Das Leben meines Mannes, *Deutscher Glaube* 28/12 (1930), s. 134–139.

Waitkat, Otto: *Sonne und Kreuz*, Weimar 1940.

Wäntig, Wulf: *Grenzerfahrungen. Böhmisches Exulanten im 17. Jahrhundert*, Konstanz 2007.

Waßmann, Dieter: *Ostpfarrer in der Evangelischen Kirche von Kurhessen-Waldeck ab 1944/45*, Kassel 2008.

Wehrenfennig, Erich: Grußwort aus dem Sudetenland, in: *Auslanddeutschtum und evangelische Kirche*, München 1939, s. 5–6.

Wehrenfennig, Erich: *Mein Leben und Wirken*, Melsungen 1956.

Wehrenfennig, Erich: Von Asch bis Teschen. Eine Gustav Adolf-Reise, in: *Ehrenbuch des Gustav Adolf-Vereins*, ed. Franz Blanckmeister, Leipzig [1931], s. 144–152.

Wehrenfennig, Erich: Was heißt: Erbe und Auftrag?, *Erbe und Auftrag der Reformation in den böhmischen Ländern* 1/2 (1960/1961), s. 5–9.

Weigel, Hugo – Scheuffler, Johann: Die Durchführung der Gegenreformation in Fugau im Jahre 1696, *JGGPÖ* 15 (1894), s. 78–98.

Weissgerber, Ursula: „...mühselig und...“ Zur Geschichte der Evangelischen Toleranzkirche in Haber/Habřina, *Sudetenland* 2002, s. 246–249.

Wilhelm, Georg: *Die Diktaturen und die evangelische Kirche. Totaler Machtanspruch und kirchliche Antwort am Beispiel Leipzigs 1933–1958*, Göttingen 2004.

Winter, Eduard: *Josefinismus a jeho dějiny. Příspěvky k duchovním dějinám Čech a Moravy 1740–1848*, Praha 1945.

Winter, Eduard: *Tisíc let duchovního zápasu*, Praha 1940.

Wolf, Jiří: Katolické misie u luteránů ve východní části Krušných hor mezi léty 1660–1730, in: *Čeští nekatolíci v 18. století. Mezi pronásledováním a náboženskou tolerancí*, ed. Zdeněk R. Nešpor, Ústí nad Labem 2007, s. 220–232.

Wunderling, Theobald: Ein Besuch in Rosendorf, *Der Brüderbote* 1862, s. 29–34.

Zehn Jahre evangelischen Gemeindelebens in Karbitz (Böhmen), der ersten Los von Rom-Gemeinde, Karbitz 1908.

Zeman, Lubomír – Konůpek, Jan (ed.): *Heimatstil. Architektura ve službách vlasti a národa. Specifické rysy architektury v česko-německém pohraničí*, Loket 2021.

Zeman, Václav: „Být Němcem znamená být luteránem“. Němečtí evangelíci na Děčínsku a Šluknovsku v 19. a 20. století, disertační práce, FF UJEP, Ústí nad Labem 2022.

Zeman, Václav: „Dem deutschen Menschen eine deutsche Kirche.“ Výstavba evangelického kostela v Dolní Poustevně na konci 30. let 20. století a v době druhé světové války, *Monumentorum custos* 2016, s. 51–60.

Zeman, Václav: Důsledky Velké války pro evangelické školství na Děčínsku, in: *Škola a Velká válka*, ed. Lubor Maloň, Přerov 2014, s. 72–80.

Zeman, Václav: Evangelíci v Zadní Doubici. Možnosti a meze církevní spolupráce na českosaské hranici v 18. a 19. století, *Ústecký sborník historický* 2011, č. 2, s. 7–26.

Zeman, Václav: Evangeličtí faráři v Srbské Kamenici v době předbělohorské, *Děčínské vlastivědné zprávy* 21, č. 2 (2011), s. 3–16.

Zeman, Václav: Evangeličtí obyvatelé Zadní Doubice mezi Čechami a Saskem, in: *Minulosti Českého Švýcarska* 7, ed. Natalie Belisová, Krásná Lípa 2012, s. 93–103.

Zeman, Václav: Figurální sklonalby v ikonografickém programu evangelického kostela v Jablonném v Podještědí, in: *Památky Libereckého kraje 2010–2011*, Liberec 2011, s. 144–150.

Zeman, Václav: Ikonografická a epigrafická výzdoba evangelického kostela v České Kamenici, *Děčínské vlastivědné zprávy* 15, č. 1 (2005), s. 4–31.

Zeman, Václav: Ke stavební podobě kostela sv. Martina v Markvarticích na Děčínsku před rokem 1700, *Ústecký sborník historický* 2010, č. 2, s. 73–94.

Zeman, Václav: Nekatolíci v Růžové na Děčínsku na cestě mezi herrnhutskou a evangelickou církví (1840–1875), *Lidé města / Urban People* 11 (2009), s. 69–97.

Zeman, Václav: *Německá evangelická obec v České Kamenici v letech 1901–1945*, diplomová práce, PedF UJEP, Ústí nad Labem 2003.

Zeman, Václav: Německá evangelická obec v České Kamenici v letech 1901–1945, *Porta Bohemica* 3 (2005), s. 195–257.

Zeman, Václav: Německý evangelický sbor v Podmoklech v letech 1851 až 1874, *Děčínské vlastivědné zprávy* 20, č. 2 (2010), s. 3–28.

Zeman, Václav: *Němečtí evangelíci na Děčínsku a Šluknovsku v 19. století*, rigorózní práce, FF UJEP, Ústí nad Labem 2015.

Zeman, Václav: Pěvecké hnutí v Německé evangelické církvi v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v letech 1919–1945, in: *Reformace v německojazyčných oblastech českých zemí (1517–1945)*, ed. Marcela Zemanová – Václav Zeman, Ústí nad Labem 2019, s. 157–171.

Zeman, Václav: Počátky evangelického farního sboru v Rumburku v letech 1860 až 1876, *Mandava* 2011, s. 38–59.

Zeman, Václav: Počátky evangelického sboru v Růžové. Od sekty k farní obci (1840–1875), *Děčínské vlastivědné zprávy* 19, č. 1 (2009), s. 3–43.

Zeman, Václav: Povolání evangelického faráře Jacoba Jünglinga do Srbské Kamenice na Děčínsku v roce 1598, *Porta Bohemica* 6 (2013), s. 133–145.

Zeman, Václav: První evangelické sbory na Děčínsku: Podmokly, Rumburk a Růžová ve třetí čtvrtině 19. století, in: *Variety české religiozity v „dlouhém“ 19. století (1780–1918)*, ed. Zdeněk R. Nešpor – Kristina Kaiserová, Ústí nad Labem 2010, s. 365–378.

Zeman, Václav: Přeshraniční protestantská duchovní správa nejsevernějších Čech od 17. do počátku 20. století – proměny, možnosti, limity, in: *Navzdory hranici. Migrační procesy na česko-německém pomezí*, ed. Milan Augustin, Plzeň 2013, s. 54–75.

Zeman, Václav: Reflexe architektonické tvorby Otto Bartninga v německojazyčném prostředí evangelické církve v Předlitavsku, *Umění* 71 (2023), s. 21–39.

Zeman, Václav: Severozápadní Čechy jako prostor pro zahraniční tvůrce evangelické sakrální architektury na přelomu 19. a 20. století, in: *Region na hranici (=Acta Universitatis Purkynianae, Facultatis philosophicae, Studia Historica XVI)*, ed. Tomáš Velímský – Kristina Kaiserová, Ústí nad Labem 2015, s. 161–194.

- Zeman, Václav: Stavební činnost německého evangelického sboru v Podmoklech ve druhé polovině 19. a v první polovině 20. století, *Děčínské vlastivědné zprávy* 23, č. 2 (2013), s. 35–67.
- Zeman, Václav: Typologie saských náboženských vlivů a jejich projevů u evangelických obyvatel severočeského příhraničí v 19. století, *Český lid* 99 (2012), s. 427–444.
- Zeman, Václav: *Vzorník evangelických kostelů od Julia Zeissiga a jeho vliv na architekturu v Čechách na počátku 20. století*, *Průzkumy památek* 24 (2017), s. 135–152.
- Zeman, Václav – Kunštát, Miroslav: Němečtí evangelíci mezi válkami a jejich vztah k papežství a ke katolické církvi, in: Lukáš Fasora – Miroslav Kunštát – Tomáš W. Pavlíček et al.: *Papežství a fenomén ultramontanismu v českých zemích*, Praha 2019, s. 317–326.
- Zimmermann, Franz: *Das Ministerium Thun für die Evangelischen im Gesamtstaate Österreich 1849 bis 1860*, Wien 1927.
- Zimmermann, Volker: *Sudetští Němci v nacistickém státě. Politika a nálada obyvatelstva v říšské župě Sudety (1938–1945)*, Praha 2001.
- Zpráva, kterouž ... generálnímu synodu augsburského a helvetského vyznání podala c. k. evangelická vrchní církevní rada a. a h. v.*, Vídeň 1871.
- Zum 1. Advent 1861. Die protestantische Kirche zu Rumburg in Böhmen. Ihre fernere seitherige Entwicklung*, Rumburg 1861.
- Zum Gedächtnis unsers am 24. Februar in Herrnhut entschlafenen Bruders Konrad Beck*, Herrnhut 1908.
- Zur Geschichte der evangelischen Kirche in Rumburg*, Rumburg 1870.
- Zur Geschichte der protestantischen Kirche in Rumburg, ehemals Kapelle zu Sct. Johann von Nepomuk*, Rumburg 1861.
- Žáček, Václav: *Zahraniční náboženská propaganda v Čechách v předvečer revoluce 1848*, Praha 1945.